

Núm. 38 Estiu 2018

Parlem

EDITORIAL

2.– Equip de Redacció.

OPINIÓ

2.– Gràcies a tots, pel *Jaume i la Conxita*.

L'ENTREVISTA

4.– *Sr. Jaume Bertran*, recordant a Josep Tarradelles.

PARLEM DE SALUT

7.– Anem amb compte amb la calor!, per la *Dra. Montse Bonet*.

LES NOSTRES ACTIVITATS

9.– Tots som joves, tots som grans. Taller de tricotar. Sant Jordi. Sortides al mercat. Ruta guiada al carrer dels Canonges. Trobada esportiva de Residències.

HISTÒRIES O CONTES

13.– Casablanca en el record, per la *Sra. Loli Sierra i El Sr. Idelfonso Ojaos*.

LES NOSTRES RECEPTES I REMEIS CASOLANS

14.– Pastís fred de patata.
Àloe vera.

Sr. PRESIDENT

15.– Per què no és festa el dia del meu sant?

PARLEM AMB LA GENT GRAN

13.– El dia del sant, per la *Sra. Ramona Bonet* i el *Sr. Joan Andorrà*.

RECORDEM

16.– Les festivitats.

ELS NOSTRES POBLES

Calbinyà, pel *Sr. Pere Altimir i la Sra. Pilar Jordana*.

OCI I CULTURA

18.– Súper sopa de lletres / Aparella / Laberint

Equip de redacció:

Susanna Forné González, Lali Garcia Ràfols, Eva March Álvarez i Aida Martínez.

Han col·laborat en aquest número:

Arxiu Planella, Jaume Bertran, Montse Bonet, Sussi Boniquet, Alba Castiñeira, Gemma Coma, Teresa Esclusa, Escola Municipal d'Art, Montse Espinalt, Teresa Garcia, Pau Martí, Conxita Ros, Teresa Serra i Jose Travé.

Els nostres residents:

Carmen Alsinet, Pere Altimir, Joan Andorrà. Ramona Bonet, Francisco Bullich, Àngela Casado, Mercè Cerqueda, Isabel Cintas, Rosalia Fanés, Piedad Fernandez, M. Rosa Isern, Pilar Jordana, Josep Malé, Idelfonso Ojaos, Rosa Osete, Montserrat Palau, Celest Puy, Paolo Ribeiro, Ventura Ribó, Rosita Sabrià, Amparo Sanchez i Loli Sierra.

Fotografia de portada: Alba Castiñeira i Pau Martí.

Telèfon: 973 35 24 11 **e-mail:** parlem@fsh.cat **Periodicitat:** trimestral.

Editorial

Quan era xica, la Montse, una companya del nostre hospital, va escriure una carta a la Generalitat de Catalunya demanant el motiu pel qual el dia del seu sant no era festa. Al cap de poc, va rebre resposta directament del president Josep Tarradellas. Durant aquests anys, la Montse, ha guardat la carta i ha tingut a bé compartir-la amb nosaltres, us la reproduïm en aquesta revista.

Aquesta anècdota ens ha portat a parlar amb el Jaume Bertran sobre l'expresident i amb els nostres padrins hem estat recordant les diferents festes que ens envolten durant tot l'any.

Equip de redacció

Opinió

Aquestes quatre ratlles simplement volen expressar un enorme agraïment al tracte cordial, afectuós, familiar i professional rebut per part de tots els que formeu aquest gran equip i, sobretot, també per tots els que formeu part d'aquesta gran família, tant els que veniu al centre de dia com els que esteu interns.

Tots plegats heu fet que durant molt de temps hagueu estat la nostra segona família.

Gràcies a tots i totes per tot!!

Jaume i Conxita

Sr. Jaume Bertran

Recordant a Josep Tarradelles

En Jaume Bertran va néixer a la Seu d'Urgell l'any 1943. Comerciant de professió, es va implicar en la vida política de la ciutat i va ser membre de l'executiva d'Esquerra Republicana a Barcelona. Ha volgut compartir amb nosaltres el record de la figura d'en Josep Tarradelles i dels esdeveniments que el van envoltar.

Com va ser nomenat president en Josep Tarradelles?

Després d'en Companys va ser nomenat president en Josep Irla. Quan aquest va dimitir, es va elegir a Josep Tarradelles com a president de la Generalitat de Catalunya a l'exili. El van nomenar els Consellers de la Generalitat des de Mèxic, ja que també havien hagut de marxar. Van considerar que era la persona més adient i que estava disposada a ser president en aquelles circumstàncies

En Tarradelles va exercir de president des de Saint-Martin-le-Beau fins a la seva tornada a Catalunya amb aquella famosa frase de "Ciudadans, ja soc aquí". Durant el temps de la dictadura franquista a l'edifici de la Generalitat, hi havia les oficines de la Diputació.

Com va viure la tornada d'en Josep Tarradelles?

En primer lloc estava molt content de la seva tornada, però, per a mi, va ser una mica contradictòria. Ell era republicà de tota la vida i quan va arribar a la Generalitat venia de saludar al Rei, monarca imposat per Franco. A més, Esquerra Republicana no va ser legalitzada fins a l'any 82.

En Josep Tarradelles va fer una política molt personal. Va tornar com a president i va organitzar el Parlament amb polítics de diferents tendències polítiques.

L'any 83 es van celebrar les primeres eleccions estatals on va sortir president en Felipe González. L'any 84 es van convocar les de la Generalitat de Catalunya, en aquestes en Tarradelles ja no es va

presentar i va guanyar en Jordi Pujol, però no amb majoria absoluta. Heribert Barrera (d'Esquerra Republicana) li va donar la presidència.

Heribert Barrera va ser president del Parlament, un polític molt honest. En un homenatge que li van fer, en Jordi Pujol es va referir a ell com a la veu de la seva consciència.

Com va veure vostè aquests primers anys de democràcia?

L'any 1978 vam acceptar la Constitució. Amb els anys s'hauria d'haver modificat. No podem viure, després de 40 anys, amb una Constitució nascuda d'una dictadura.

Quan va sortir president Felipe González vaig tenir una gran alegria. Però amb els anys va esdevenir una decepció. Un president que comptava amb 206 diputats i que va governar durant 23 anys, és el responsable que no canviés res en aquest país. Com s'explica que després de 43 anys d'haver sortit del franquisme, avui encara existeix el *Valle de los caídos*?

Actualment els ciutadans reclamem el que no es va fer llavors i que fins ara encara ens feia por demanar.

Com va participar vostè en la política?

Soc militant d'Esquerra Republicana des de fa més de 40 anys. A finals de la dècada dels 70 vaig participar activament en la política. Vaig ser regidor del grup independent durant l'alcaldia d'en Joan Ganyet i vaig ser membre de l'executiva d'Esquerra Republicana.

Com veu Catalunya actual?

Els catalans som diferents. Ni millors, ni pitjors, però no som iguals a la resta d'Espanya. Catalunya és un gresol de gent de tot arreu. Això és una riquesa, com el domini de diferents llengües (català, castellà, anglès) sense cap problema per utilitzar-les depenent del nostre interlocutor.

En temps de Tarradellas havia un 10% de la població que volia un canvi. Ara hi ha dos milions de persones i avalades per les urnes. Encara no ens donem compte del que va passar l'1 d'octubre.

Jo no perdré mai la il·lusió, una ideologia amb sentiment no es perd. Us imagineu com seria poder fer un país al teu gust, a la nostra manera i a través de les urnes?

**HOMENATGE AL COMPROMÍS POLÍTIC
DE JAUME BERTRAN**

Parlem de salut...

Anem amb compte amb la calor!

Per la Dra. Montse Bonet

Metgessa de Família
CAP de la Seu d'Urgell

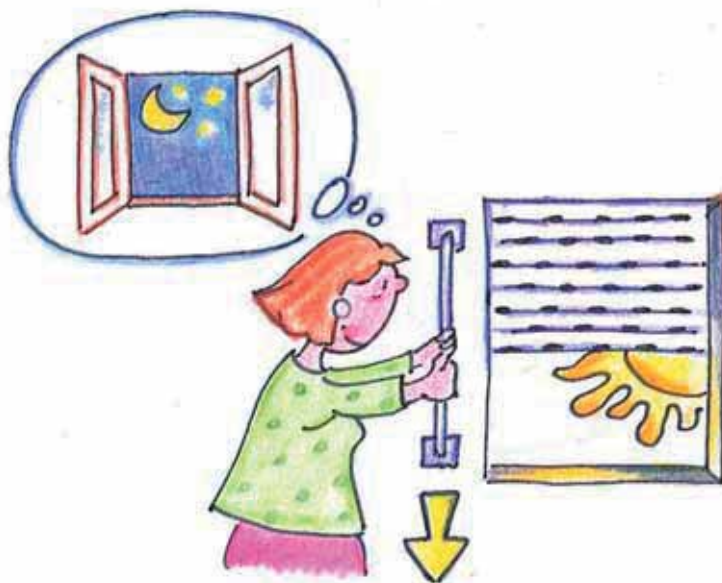

Ja arribem a l'estiu i per tant a la calor.

A continuació us vull donar un seguit de consells perquè aquesta calor no ens faci mal:

Al carrer busquem l'ombra.
Evitem sortir al migdia quan
fa més calor.

A casa fresquets, tanquem les persianes a les
hores de més sol i les podem obrir durant la nit.

Portem gorra o un barret, ulleres de sol i un para-sol
durant les exposicions al sol.

Refresquem
l'ambient amb
ventiladors, aire
condicionat...
Estiguem a les
zones més
fosques de la
casa.

Hem de veure molta aigua i suc de fruita per evitar la deshidratació. Hem d'evitar les begudes alcohòliques.

Limitem l'activitat física "intensa" durant les hores més fortes de sol, al migdia sobretot.

Ens podem remullar la cara i portar roba que no sigui ajustada.

Quan ens exposem al sol, ho hem de fer de forma progressiva, evitant les hores de més intensitat (de 12h a 16h). Utilitzem sempre una crema protectora damunt la pell ben seca. L'hem d'anar aplicant cada dues hores i després dels banys. Recordeu que les cremes protectores caduquen d'un any per l'altre.

Si hem pres molta estona el sol i tenim febre molt alta, mal de cap, nàusees, set intensa, convulsions, pèrdua de coneixement... podem estar patint un "cop de calor".

Si és així, cal que aviseu urgentment als serveis sanitaris o truqueu al 061. Mentrestant, podeu traslladar a la persona que ho pateix a un indret més fosc, mullar-la, ventilar-la; també li podeu donar aigua sempre que no presenti convulsions o hagi perdut el coneixement.

Si us apareix qualsevol taca, piga o lesió, o si ja en teniu i aquestes canvien la forma, mida o el color, cal que consulteu al metge.

Ja ho sabeu, a l'estiu fugim de la calor i prenguem el sol amb molta precaució.

Les nostres activitats

Tots som joves, tots som grans

Taller de tricotar

Sant Jordi

Sortides al Mercat

Ruta guiada al carrer dels Canonges

Visita guiada al carrer dels Canonges a càrrec de la Junai Mendruiña

Trobada Esportiva de Residències

Històries o contes

Casablanca en el record

La Loli i l'Idelfonso es van conèixer, es van casar i van tenir el primer fill a Casablanca.

Hi van anar a viure de petits en ser fills de refugiats polítics espanyols, la Loli als 7 anys i l'Idelfonso als 16. Expliquen que van rebre una acollida molt bona, els van aconsellar que estudiessin a l'escola francesa, per aprendre l'idioma. Més endavant van cursar el Batxillerat.

L'Idelfonso es va formar i va treballar de comptable al Banc Nacional de París. La Loli va treballar a la botiga Christian Dior, les clientes eren bàsicament franceses i algunes espanyoles, però també hi havia princeses marroquines. Quatre vegades a l'any hi havia passarel·la de moda al carrer Boulevard de París.

Casablanca era el centre del protectorat francès al Marroc, el qual fou establert durant la primera meitat del s. XX. Expliquen que hi havia un ambient obert i cosmopolita, "Casablanca era molt política", molt acollidora. Els que governaven eren molt oberts de ment i això es demostrava en què hi havia gent de totes les idees polítiques. El centre de Casablanca era molt francès, també els noms dels carrers i de les places eren en francès i els cinemes. Tot i que hi havia força espanyols, ells assistien al club Casa d'Espanya, els caps de setmana hi havia ball i teatre.

Amb la independència del Marroc els francesos i la resta d'europaus van anar marxant. L'Idelfonso i la Loli ho van fer l'any 1964 per instal·lar-se a Barcelona, continuant una altra etapa també molt interessant.

LOLI SIERRA
ILDEFONSO OJAOS

Les nostres receptes

Pastís fred de patata

Per la Sra. Rosa Osete

Ingredients:

Patata	Tonyina
1 Pebrot vermell	Oli
Anxoves	Ou dur
Olives	All
Tomàquet natural triturat	

Bullim les patates amb pell i les deixem refredar. Les pelem, laminem i col·loquem en ordre en una safata.

Muntem pisos de tonyina, pebrot, tomàquet triturat i tornem a posar-hi patata. Així successivament.

A sobre de la darrera capa de patata hi posem salsa de maionesa o bé allioli, depenent del gust de cadascú. Finalment, guarnim amb olives i amb anxoves.

Remeis Casolans

Àloe vera

Per les Sres. Carmen Alsinet i Isabel Cintas
i el sr Paolo Ribeiro

Tallar un tros d'àloe vera i fer fregues per la cara després de l'afaitat. És un after-shave natural, calma la irritació.

Triturar un tros de planta, prèviament pelada, i untar la pell en cas de sequedat o brots de psoriasis.

Aplicar-la en forma de cataplasma en cas de cops.

Els remeis casolans recollits provenen de l'experiència dels padrins i de la cultura popular. Cal recordar que no tenen una base mèdica o científica comprovada.

Sr. President: per què no és festa el dia del meu sant?

EL PRESIDENT
DE LA
GENERALITAT DE CATALUNYA

Barcelona, 3 d'abril de 1979

Srta. Montserrat Giralt Blasi
Regència d'Urgell, 1, 3r.
Seu d'Urgell

Benvolguda Montserrat:

He rebut el teu escrit i em complau molt que nenes com tu m'escriquin manifestant-me els seus desitjos i preguntant-me sobre coses que per a elles no tenen explicació.

Com tu ja saps, Catalunya compta amb nombrosos patrons i patrones, i no per això s'han de celebrar d'una manera festiva totes les seves diades. Actualment, el nostre país necessita de l'esforç i del treball de tots els seus homes i no pot permetre's de fer massa festes, ja que això repercuteix molt en l'economia de la nostra nació i és molt necessària la feina de cada dia.

El que interessa més, però, és que el dia de la teva onomàstica sigui un gran dia per a tu i els teus, i que puguis guardar-ne un meravellós record.

Amb una cordial abraçada et saluda,

Josep Tarradellas

ps

Parlem amb la gent gran

Sra. Ramona Bonet i Sr. Joan Andorrà

El dia del sant

La Ramona Bonet té 87 anys i és natural d'Oluges, un municipi proper a Cervera i a Sant Ramon. El seu padrí ja es deia Ramon i a ella també li van posar aquest nom perquè va néixer el mateix dia de la festivitats i per proximitat al municipi de Sant Ramon.

Ramona, com celebrava el dia del seu sant?

La diada de Sant Ramon Nonat es celebra el 31 d'agost, aquell dia ens llevàvem d'hora i des de les Oluges anàvem fins al municipi de Sant Ramon. Cap a les deu del matí se celebrava una

missa i després, amb les mules o ases, es feien els tres tombs al voltant de l'església i del convent de Sant Ramon. Després dels tres tombs anàvem a dinar amb la família a Ca la Magdalena, era un restaurant que ens agradava molt.

La missa i els tres tombs era una clàssic de Sant Ramon, era una festa força concorreguda i molt arrelada al municipi.

Ara fa temps que no hi vaig però crec que aquesta festivitats avui en dia continua molt viva, sempre hi ha hagut molta gent i ha despertat molt interès.

Jo sempre havia sentit aquesta frase, Sant Ramon era fill de la Segarra, fill de Portell de Cal Ramonada.

Per qui no ho sàpiga Sant Ramon és el patró de les embarassades, dels parts i de les parteres.

El Joan Andorrà té 94 anys, va néixer a Ossera de la Vansa i es va dedicar a la pagesia. El Joan ens explica que abans, a pagès, tot era treballar i que les festes eren més aviat escasses però que quan les feien intentaven gaudir-les tan com podien.

Joan, com celebrava el dia del seu sant?

Al meu poble començàvem el dia de Sant Joan anant a missa, el dinar era una mica diferent de la resta de dies i ens estàvem de treballar tot el que podíem, només fèiem el més precís que calia fer cada dia!

La missa es feia cap a les deu del matí, el capellà que venia a Ossera era de la Vansa, l'haviem d'anar a buscar amb un cavall perquè pugés fins al poble a fer la cerimònia, no hi havia carretera i el temps de trajecte era d'una hora. El fèiem pujar d'hora perquè a les dotze del migdia havia de tornar a ser a la Vansa.

Per Sant Joan, la missa era un dels actes centrals, no era més especial que altres dies, només teníem missa cantada per Pasqua i per la Festa Major, però hi assistia gairebé tothom.

El dinar el fèiem a casa amb la família, només teníem convidats per la festa major. Es preparava alguna cosa una mica diferent, però sense grans luxes, penseu que en aquella època no hi havia gaire cosa.

A Ossera no recordo que s'haguessin tirat mai petards, ni per la revetlla ni per Sant Joan. La nit de Sant Joan es feia una foguera i al vespre anàvem a l'hostal del poble. Es feia una col·lecta amb tots els que volien i bevíem rom cremat.

A la tarda no hi havia ball ni cap altra activitat extra, sortíem de casa i fèiem una mica de reunió de poble, tertúlia i jugar a cartes a l'hostal.

Recordem

Les festivitats

En aquest número hem demanat als nostres padrins que recordessin i ens expliquessin quines festivitats celebraven i de quina manera ho feien.

La Candelera

Era la festa de la llum, s'anava a missa i es beneïen les candeles. En algunes zones rurals aquest dia també era festiu.

*“La Candelera,
és feïnera”*

Sant Josep

Era festiu i era tradició anar a missa d'onze. Es feia dinar amb la família i ball de tarda. El dia de Sant Josep també era típic fer crema cremada i menjar-la de postres.

Sant Jordi

Els padrins expliquen que és una festivitat de més ressò en l'actualitat. Antigament no se'n parlava tant. Tot i així, algun d'ells recorda que aquest dia, quan anaves a comprar un llibre, el llibreter et regalava una rosa. Actualment és una festa molt sentida a Catalunya, es posen moltes parades i es regalen llibres i roses, antigament no era una festivitat tan visible.

*“Sant Jordi arribat
surt la cuca del forat”*

Sant Joan i Sant Pere

Eren dies de festa grossa, la vigília de Sant Joan molts carrers de la Seu organitzaven la seva foguera. Era una festa de veïnat, família i amics. La canalla anava de casa en casa demanant coses per cremar la nit de Sant Joan i de Sant Pere, tot el que es recollia es posava en un carretó i es portava fins a on es faria la foguera.

També era típic que es guardés l'escombria vella i la nit de Sant Joan s'utilitzava per moure i saltar el foc. Nits de revetlla, focs, música, gresca, coca i bons porrons amb moscatell.

*“A Sant Joan
vénen i van”*

A diferència de Sant Joan, Sant Pere no era una celebració tan gran.

*“De Nadal a Sant Joan,
va mig any”*

Sant Ot i Sant Jaume

Com en moltes altres festes es feia missa, dinar a l'exterior i ball a la plaça del poble durant molts anys. La festa major de la Seu se celebrava per Sant Ot. Es posava un embalat al passeig, amb llotges fetes amb tanques de fusta. Es feien diferents activitats, el Ball Cerdà, curses de sacs, missa, futbol, l'orquestra al passeig, sardanes i concerts de tarda. Les curses de bici tampoc hi podien faltar, passeig amunt i baixant per l'avinguda.

Era típic que cada carrer o barri de la Seu celebrés la seva festa. Hi havia festes, com la mare de Déu, que eren de precepte i era obligat anar a missa.

Recorden que la festa del carrer Major es feia per la Mare de Déu de la llet o de les Neus. S'organitzaven carreres de sacs, trencar olles, berenar pa amb formatge de la cooperativa Cadí i ball de tarda.

Per la festa de Sant Josep de Calassanç, l'antiga pastisseria Julià treia al carrer un piano que anava amb maneta i la gent feia cua per tocar-lo.

Les festes majors dels pobles es feien en diumenge i dilluns. La gent dels pobles veïns es desplaçava caminant, en bicicleta o cavall. Era tradició assistir a missa, molts cops era cantada, un bon dinar amb la família i/o veïns i ball de tarda i nit. Era típic celebrar el ball de quintos, era el ball que es dedicava als nois que havien d'anar a la mili. A la mitja part del ball, el noi pagava un refresc a la balladora.

Els nostres pobles

*Pel Sr. Pere Altimir
i la Sra. Pilar Jordana*

Calbinyà

Tan el Pere com la Pilar van néixer a Calbinyà i hi van viure els primers anys de la seva vida.

A Calbinyà hi tenien camps de blat i d'alfals.

També recorden que hi havia vinya.
Es feia vi blanc i vi negre.
Encara avui s'hi poden veure les restes de les terrasses que es construïren a la muntanya per al cultiu de la vinya.

Per Sant Tomàs, el 21 de desembre, el patró del poble, es feia ball a la plaça, pujava gent de la Seu d'Urgell.

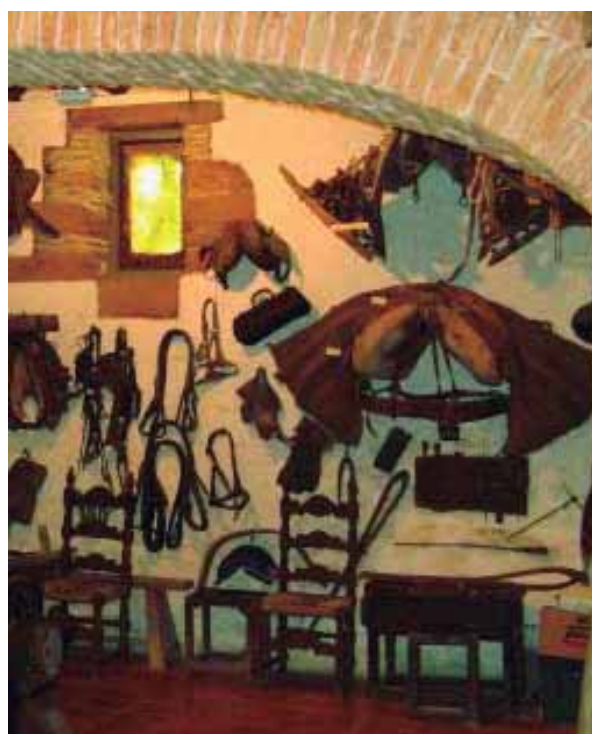

Vora Calvinyà, pel camí de la Seu, hi ha les ruïnes de l'església romànica de Santa Margarida, amb el campanar de torre escapçat.

El Pere comenta que hi ha una borda on fan una mel boníssima.

La Pilar explica que Cal Serni era l'únic restaurant del poble.

Actualment és una casa de turisme rural i també s'hi pot trobar el Museu del pagès, on s'hi exposen estris agrícoles o d'ús quotidià de les cases de pagès d'abans.

Calbinyà, poble del municipi de les Valls de Valira, a l'Alt Urgell.

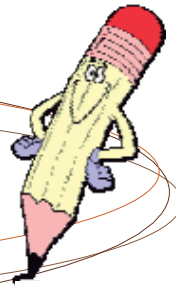
Escrit Calvinyà en la grafia tradicional i popular encara vigent.

Es troba a l'esquerra de la Valira a 1.013 metres d'altitud. Les cases són esglaonades al vessant sud-oest del puig de Calbinyà. En surten tres camins antics, el de la Seu d'Urgell, el d'Anserall, que s'uneix amb la carretera d'Andorra i el que duu a Sant Andreu de Calbinyà. Es troba en un serrat que domina la plana de la Seu i el lloc fou de la senyoria de la ciutat de la Seu d'Urgell.

Actualment compta amb 60 habitants.

Oci i Cultura

Súper sopa de lletres

M P T P T G E T P P M I F S R U K O T R
Q I A E E P Ç L L G A E A E A K U W E S
A U T A R S E G U E L O A G L U V O E E
J F W F T G J A B E R R H T A R E S S O
K C O X U L T O A S I D U F P E S C T T
R E M G I U K A R A U X O R F L F A A U
T R E U I T R S F C Q R B E E B I J M N
E C V X L S E G A M N T A O X V P N A M
A V E R N R T H H O D U C E J R O U R B
R N B T J V A L L L S E M R N A R C I D
T M X M A A Y S C U L M E T M A R A U O
Z L X X A L Z T I I K A N A I L O F V C
B G Z C H L C O P I O T Z X E L A C B X
G M E E J B A R T U E I A C N N S R M Z
O L O A I E F S J E E M R E J S F Y L A
O O P R E I D V E R U P V A M I H I G R
L A L C A S T E L L B O L R G V U L M E
U C T D O O U L F N N S L R G I U M L T
Y E R F D P F E H N T A E R J C P K O P
R W A U X R K A M E O Q A Y E I A C A I

**ARSÈGUEL
CABÓ
OLIANA
ESTAMARIU
ALÀS
ARFA**

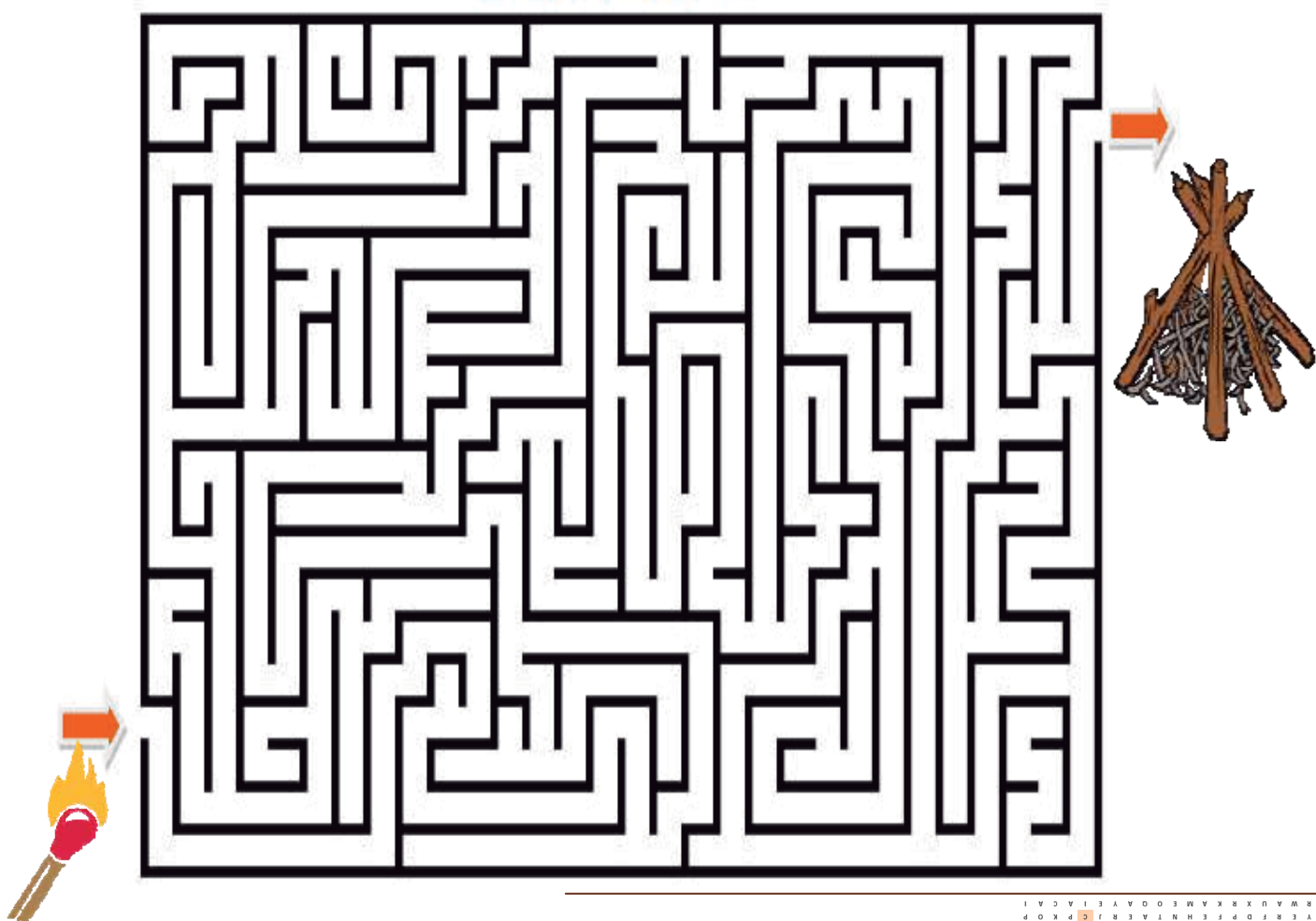
**CASTELLBÓ
CIVÍS
OSSERA
FÓRNOLS
CERC
TUIXENT**

Aparella

- 1: Sant Joan
- 2: Sant Jordi
- 3: Sant Josep
- 4: Sant Ot
- 5: Assumpció de la Mare de Déu
- 6: Sant Sebastià
- 7: Sant Antoni

- A: 15 d'agost
- B: 17 de gener
- C: 23 d'abril
- D: 20 de gener
- E: 24 de juny
- F: 7 de juliol
- G: 19 de març

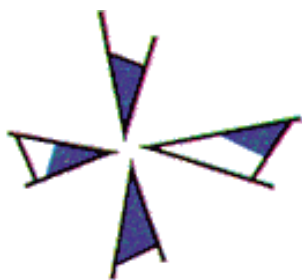
Laberint

1: E / 2: C / 3: G / 4: F / 5: A / 6: D / 7: B

Solucions:

M
P
R
O
A
T
E
S
O
L
U
C
I
O
N
S
:
1
: E
/ 2
: C
/ 3
: G
/ 4
: F
/ 5
: A
/ 6
: D
/ 7
: B

fundació
sant hospital
la seu d'urgell